

Vendar pa ti argumenti morda zvenijo preveč ontološko, zato se bomo raje oprli na primer iz filozofije jezika. Pred leti (Žagar Ž., 1991a) smo skušali analizirati eksplicitne performative⁵ s pomočjo polifone analize. Zdelo se nam je, da so izjave kot:

(91) Obljubim.

zelo nenavadne. Če se vam zdi primer morda sporen, ker da je izvzet iz konteksta, si ga seveda lahko ogledamo v eni od mogočih »kontekstualiziranih« oblik:

(91') Obljubim, da bom prišel.

Na žalost pa izjava še vedno zveni precej nenavadno. Le težko si namreč predstavljamo koga, ki bi, kar tako, brez posebnega povoda in razloga, rekel (91). Zato lahko spet, in to povsem upravičeno, ugovarjate, da je izjava vzeta iz konteksta in da njen govorec verjetno odgovarja na kako vprašanje, npr.:

(92) Prideš?

Recimo, da zdaj imamo nek osnovni in neposredni kontekst. Kljub temu pa se nam dialoške povezave, kot je, npr.:

(93) A: Prideš?

B: Obljubim, da bom prišel.

še vedno zdijo zelo nenavadne. V kaki grški tragediji ali francoski klasični drami se morda še zdijo verjetne, ne pa tudi v vsakodnevnem pogovoru. Nekaj ne zveni prav: ali nekaj manjka ali pa je nečesa preveč. Kaj želimo povedati?

Najobičajnejši, najvsakdanjši odgovor na vprašanje (92) bi se verjetno glasil – pod pogojem, seveda, da ostane pritrdilen – ali:

(94) Da.

ali

(95) Pridem.

5 Naj na hitro (in malce poenostavljeno) spomnimo: eksplicitni performativi so izjave, kjer že s tem, da jih izrečemo, izvršimo dejanje, ki ga imenujejo. Npr.: če rečemo »Obljubim, da ...«, smo s tem že tudi obljubili. Ali: če rečemo »Ukazujem, da ...«, smo s tem že tudi ukazali (če je to, seveda, v naši moči in pristojnosti).